

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT-EKSAMEN
AANVULLINGSEKSAMEN – MAART 2018

AFRIKAANS EERSTE ADDISIONELE TAAL: VRAESTEL II

NASIENRIGLYNE

Tyd: 2½ uur

100 punte

Hierdie nasienriglyne word voorberei vir gebruik deur eksaminatore en hulpeksaminatore. Daar word van alle nasieners vereis om 'n standaardiseringsvergadering by te woon om te verseker dat die nasienriglyne konsekwent vertolk en toegepas word tydens die bepunting van kandidate se skrifte.

Die IEB sal geen gesprek aanknoop of korrespondensie voer oor enige nasienriglyne nie. Daar word toegegee dat verskillende menings rondom sake van beklemtoning of detail in sodanige riglyne mag voorkom. Dit is ook voor die hand liggend dat, sonder die voordeel van bywoning van 'n standaardiseringsvergadering, daar verskillende interpretasies mag wees oor die toepassing van die nasienriglyne.

AFDELING A LETTERKUNDE

HOOPVOL – Derick van der Walt

VRAAG 1

- 1.1 Ben voel verantwoordelik vir die brand.
Ben was nie tuis toe die brand uitgebreek het nie.
Ben het rekenaarspeletjies by sy vriend se huis gaan speel toe die brand uitgebreek het.
(*Enige 1*) (1)
- 1.2 Ben en sy ma het 'n vriendin van sy ma in 'n mark raakgeloop.
Die vriendin het hom as Bobby se kind herken en hulle ingelig dat Bobby in Pretoria werk. (2)
- 1.3 Bloemfontein. (1)
- 1.4 Liefie. (1)
- 1.5
- Hy het nie geweet wat sy pa se regte naam of van was nie.
 - Hy het nie geweet hoe sy pa gelyk het nie.
 - Hy het nooit sy pa ontmoet/gesien nie.
 - Hy het nie geld gehad om rond te reis nie.
 - Hy was slegs 'n jong kind terwyl hy na sy pa gesoek het.
 - Sy pa het baie rondgereis. (Hy was 'n swerweling.)
 - Sy ma het hom niks (baie min) oor sy pa vertel.
- (*Enige vier*) (4)
- 1.6 Oom Frans (1)
- 1.7 Bobby het tydens die winter na verlore skape gaan soek.
Bobby het waarskynlik gegly en hy het teen die krans afgestort. (2)
- 1.8
PLEK	LEIDRAAD
Bloemfontein	Die tannie met die "purple rinse" het hom vertel dat sy pa na Bloemfontein verhuis het.
Hoopvol	Ben het twee mans in 'n kroeg raakgeloop terwyl hy veerpyltjies gespeel het. Hulle het hom vertel van Hoopvol.
- (2)
- 1.9 Eie respons gelei deur die inhoud (Bv. Hartseer – sy pa is oorlede/Verlig – sy soeke kom tot 'n einde/hy weet wat gebeur het). (1)

[15]

VRAAG 2

2.1

1	Hy was 'n baie voorbeeldige kind. Hy was 'n netjiese seun. Hy het al sy huiswerk gedoen. Hy het in die koor gesing. Hy het wel baie gedrink.	(2)
2	'n Meisie by die skool/'n Meisie by die skool wat soos Annie Lennox gelyk het.	(1)
3	Sy pa het agtergekom hy steel hulle goed. Hy was nie meer so voorbeeldig nie.	(2)
4	Sy ouers het hom probeer help deur: <ul style="list-style-type: none"> • hom na groepsessies toe te stuur. • hom na sielkundiges toe te stuur. • hom in inrigtings te sit. • gebedsgroepe te betrek. <i>(Enige drie feite kan drie punte verdien)</i>	(3)
5	Sy ouers se toestand het versleg. (Sy pa het oud geword en sy ma het medikasie benodig/sy ma was bedruk, ens.) Bobby en sy ouers kon nie meer 'n hegte verhouding volhou nie.	(2)

2.2

Bobby was nie lus vir al die aandag/sorg wat hy sou ontvang nie.
 Bobby was nie lus vir al die verdere behandeling wat hy sou moes ondergaan nie. (2)

2.3

- Die mense van Hoopvol het hom met agterdog behandel.
 - Tannie Lettie het probeer om die verhouding tussen Nathalie en Bobby te kelder.
 - Bobby het nie 'n goeie verhouding met sy ouers nie.
 - Nathalie het gevoel dat hy skuldig aan die molestering kon wees.
 - Sy vriende het hom verdink na die aanval op Olivia.
- (Enige drie)* (3)
- [15]**

VRAAG 3

Punte word nie afgetrek vir foutiewe taal nie. Indien taalfoute egter die betekenis van die antwoord beïnvloed, moet geen punt toegeken word nie.

Indien die eerste deel van die vraag verkeerd beantwoord is, word daar steeds 'n punt toegeken vir die tweede deel van die vraag indien dit korrek is.

- 3.1 Charl. (1)
- 3.2 Ek was ernstiger oor boer/ek wou die plaas oorneem/ek was liewer vir die plaas as hy/ek was liewer vir boer as hy. (1)
- 3.3 Charl het graag op sy vierwielmotorfiets gery. Charl het rekenaarspeletjies gespeel. (2)
- 3.4 Hy het met sy vierwielmotorfiets verongeluk. (1)
- 3.5
- My pa het vir hom die motorfiets gekoop.
 - My pa het vir hom 'n groot/sterk motorfiets gekoop.
 - My pa het vir hom 'n groot/sterk motorfiets gekoop ten spyte daarvan dat my ma hom daarteen gewaarsku het.
 - My pa het gevoel dat dit goed vir seuns was om risiko's te neem. (1)
- 3.6 Hy was nie meer so kommervry nie. (1)
- 3.7 Die dominee/predikant. (1)
- 3.8 Ek het gevoel dat ek die plaas moes oorneem en dit het voorgekom asof my pa jou in die rol gesien het. (2)

[10]

VRAAG 4

Inhoud: Maksimum van 350 woorde

① **Frans en Liefie**

- Liefie was 'n kleurlingmeisie en Frans was 'n witman. Liefie was arm en Frans was ryk. (2)
- Frans het nie romanties in haar belanggestel nie./Hy het 'n meisie gehad. (1)
- Liefie het Frans eerste gekontak toe Ben in Hoopvol arriveer het. (1)

② **Sakkie en Nathalie**

- Sakkie was 'n polisieman. (1)

Eienskap	Voorbeeld
Hy wou Nathalie help. Hy het vir Nathalie omgegee.	Hy het aangebied om haar huis toe te neem. Hy het aangebied om haar te leer motor bestuur. Hy het haar teen Bobby gewaarsku.
Sakkie wou 'n beter toekoms vir Nathalie gee.	Hy het haar vertel van sy bevordering/van die huis wat hy beplan om te bou.
Sakkie was goed in sy werk.	Sakkie het baie veediewe gevang. Sakkie het bevind dat Bobby nie skuldig aan die aanranding op Olivia was nie.
Sakkie het by die kerk gehelp.	Sakkie het by die kerkbasaar worsrolletjies gebrui.
Sakkie het Nathalie se besluite respekteer.	Sakkie het gesê dat hy Bobby en Nathalie se verhouding aanvaar.
Sakkie was voorbeeldig.	Sakkie het nie gedrink soos die ander nie en het gereeld almal huis toe geneem.

(Eie respons/laat ruimte vir eie verduideliking) (2)

- Sy was nie aangetrokke tot hom nie/'n Verhouding met Sakkie sou tot gevolg hê dat sy in Hoopvol sou moes bly/Sy het hom vervelig gevind/Sy was verlief op Bobby. (2)
(Enige twee)
- Sakkie het by die plaas opgedaag met 'n vrou en twee kinders. (Hy is later getroud.) (1)

③ **Pastoor Chalmers en Juffrou September**

- Sy het elke dag vir 'n lang ruk gehuil./Sy het nooit in ander romantiese verhoudings betrokke geraak nie. (1)
- Sy was verlief op Pastoor Chalmers, maar hulle kan nie 'n verhouding aanknoop nie. (1)
- Pastoor Chalmers was bekommerd oor die indruk wat dit in die gemeenskap sou skep./As pastoor sou dit nie die regte voorbeeld gewees het om te stel nie./Pastoor Chalmers was reeds getroud./Juffrou September was 'n kleurling vrou en hy was wit.
(*Enige twee*) (2)
- Nathalie het geweet dat Pastoor Chalmers en Juffrou September verlief op mekaar was en dat Mevrouw Chalmers nie 'n baie goeie vrou vir hom was nie.
(*Enige toepaslike respons*) (2)

Taal en struktuur

Die vier punte vir *Assessering* word volgens die **TAAL EN STRUKTUUR (4)** toegeken.

	TAAL EN STRUKTUUR (4) Struktuur, logiese vloei van aanbieding. Taal, toon en styl gebruik in opstel.
4 punte	Samehangende teks geproduseer. Uitstekende antwoord. Uiters geskikte inleiding en samevatting. Argumente goed gestruktureer en duidelik ontwikkel. Taal, toon en styl is goed aangewend, indrukwekkend, korrek.
3 punte	Duidelike struktuur en logiese vloei van gedagtes. Inleiding en samevatting is bogemiddeld. Vloei van gedagtes kan gevolg word. Taal, toon en styl korrek.
2 punte	Beplanning in die struktuur toon tekens van foute. Inleiding en/of samevatting is nie heeltemal geskik nie. Argumente nie logies nie. Paragrafering foutief. Taalfoute teenwoordig. Toon en styl nie geskik vir die doel van akademiese skryfwerk nie.
1–0 punte	Moeilik om te bepaal of vraag beantwoord is. Geen bewys van beplande struktuur of logiese uiteensetting nie. Geen paragrafering of samehang nie. Swak taal. Foutiewe styl en toon.

(4)
[20]

60 punte

AFDELING B TRANSAKSIONELE SKRYFWERK

RIGLYNE BY DIE ASSESSERING VAN DIE SKRYFWERK

1. Die nasienrubriek moet goed bestudeer word en deurgaans geraadpleeg word.
2. As die opdrag misgetas of verkeerd geïnterpreteer is, moet die kandidaat streng gepenaliseer word ten opsigte van inhoud. Taal moet egter normaalweg geassesseer word.

Voorbeeld: Dialoog

Inhoud, beplanning en formaat	E	7
Taal, styl en redigering	G	6
	7 + 6 =	<u>13</u>

3. **Die neerskryf van punte:** Gebruik die korrekte rubriek vir elke skryfstuk. Assesseer die kandidaat se skryfstuk volgens die kriteria vir elkeen van die drie rubrieke na aanleiding van die **kodes**.

Skryf die punte soos volg neer:

I : E	7
T : G	6
	<u>13</u>

Halfpunte word na die eindtotaal oorgedra en daar afgerond.

4. Vraag 6 – die punt moet deur 2 gedeel word ten einde die totaal uit 10 te laat tel.

Die volgende simbole moet tydens die assessering van die skryfstuk gebruik word:

SIMBOOL	BESKRYWING	VERDUIDELIKING
//	Dubbel strepie aan die begin van sin wat nuwe paragraaf aandui	Nuwe paragraaf
<u>interessant</u>	Strepie onder die woord	Spelfout
x	Kruisie oor woord	Foutiewe woord
()	Hakies	Foutiewe woordorde
^	Weglaatteken	Woord(e)/leesteken uitgelaat
T (in kantlyn)	Hoofletter T	Tye verwarrend/foutief gebruik
?/ (in die kantlyn)	Groot vraagteken/kronkelstreep	Onduidelik/onverstaanbaar
<u>enough</u>	Kring om woord	Engelse woord
hh	Dubbele h	Herhaling
Skryf die hoofletter of komma in		Hoofletter/komma

Indien die skryfstuk ver te lank is, word daar net gelees tot die vereiste getal woorde – kandidaat word dan outomaties op grond van inhoud gepenaliseer.

VRAAG 5 TOESPRAAK

Formaat:

Die formaat word bepunt.

- Daar moet definitiewe aanduiding wees dat dit wel 'n toespraak is.

Taal:

Taal moet aanpas by die doel, teikengroep en konteks.

Inhoud:

Is die trant duidelik ten opsigte van die riglyne wat gegee is?
Volg die stuk die algemene konvensies van 'n toespraak?

[30]

VRAAG 6 E-POS

Formaat:

Geen voorgeskrewe formaat by die inhoud nie, wel by paragrawe.

Inhoud:

- Word daar voldoen aan die riglyne wat gegee word?
- Word die inligting genoegsaam saaklik en in die korrekte trant oorgedra?

[10]

ASSESSERINGSRUBRIEK: LANG TRANSAKSIONELE TEKS – AFRIKAANS EAT

[30]

KRITERIA	UITSONDERLIK	KNAP	GEMIDDELD	ELEMENTÊR	ONVOLDOENDE
<p>INHOUD, BEPLANNING EN FORMAAT</p> <ul style="list-style-type: none"> • Respons op onderwerp. • Idees in teks. • Organisering van idees vir die beplanning, doel en gehoor. • Kenmerke/konvensies (reëls) en konteks van die teks. <p>(18)</p>	<p>15–18</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. RESPONS: Uitsonderlik. Bo verwagting. Grondige kennis van kenmerke van die soort teks. Skryfstuk behou fokus. 2. IDEES: Intelligent, volwasse en behoorlik uitgebrei met detail wat die onderwerp ondersteun. 3. ORGANISASIE: Samehang in inhoud en idees. 4. FORMAAT: Gepas en akkuraat. 	<p>11–14</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. RESPONS: Baie goed en demonstreer goeie kennis van kenmerke van die soort teks. Behou fokus. Daar is geen afwyking nie. 2. IDEES: Baie goed uitgebrei met detail wat die onderwerp ondersteun. 3. ORGANISASIE: Samehang in inhoud en idees. 4. FORMAAT: Gepas met onbeduidende foute. 	<p>8–10</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. RESPONS: Voldoende. Toon kennis van kenmerke van die soort teks. Nie heeltemal gefokus nie. Enkele afwykings. 2. IDEES: Sommige detail ondersteun die onderwerp. 3. ORGANISASIE: Redelike samehang in inhoud en idees. 4. FORMAAT: Oorwegend gepas, maar met enkele foute. 	<p>5–7</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. RESPONS: Basies. Toon geringe kennis van kenmerke van die soort teks. 'n Aanduiding van fokus, maar met afwykings. 2. IDEES: Min detail ondersteun die onderwerp. 3. ORGANISASIE: Inhoud en idees nie altyd samehangend nie. 4. FORMAAT: Nodige reëls van formaat vaagweg toegepas. Kritiese foute begaan. 	<p>0–4</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. RESPONS: Toon geen kennis van kenmerke van die soort teks nie. Betekenis is onduidelik met groot afwyking. 2. IDEES: Baie min detail ondersteun die onderwerp. 3. ORGANISASIE: Geen samehang in idees en inhoud nie. 4. FORMAAT: Nodige reëls van formaat nie toegepas nie.
<p>TAAL, STYL EN REDIGERING</p> <p>Toon, register, styl en woordkeuse: Hoe gepas vir doel/effek en konteks?</p> <p>Grammatika: Taalgebruik en -konvensies (taalreëls), bv. spelling en puntuasie en woordeskat.</p> <p>(12)</p>	<p>10–12</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. TOON, REGISTER, STYL EN WOORDKEUSE: Hoogs gepas vir doel, gehoor en konteks. 2. GRAMMATIKA: Akkuraat en goed gekonstrueer. Puik woordeskat. <p>Feitlik foutvry.</p>	<p>8–9</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. TOON, REGISTER, STYL EN WOORDKEUSE: Baie gepas vir doel, gehoor en konteks. 2. GRAMMATIKA: Oor die algemeen korrek en goed gekonstrueer. Baie goeie woordeskat. <p>Oorwegend foutvry.</p>	<p>6–7</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. TOON, REGISTER, STYL EN WOORDKEUSE: Gepas vir doel, gehoor en konteks. 2. GRAMMATIKA: Enkele grammatikafoute. Woordeskat is voldoende. <p>Foute belemmer nie betekenis nie.</p>	<p>4–5</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. TOON, REGISTER, STYL EN WOORDKEUSE: Minder gepas vir doel, gehoor en konteks. 2. GRAMMATIKA: Onakkuraat met etlike foute. Woordeskat is basies. <p>Foute belemmer betekenis.</p>	<p>0–3</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. TOON, REGISTER, STYL EN WOORDKEUSE: Stem nie ooreen met doel, gehoor en konteks nie. 2. GRAMMATIKA: Besaai met foute en verwarrend. Woordeskat nie geskik vir doel nie. <p>Foute belemmer betekenis ernstig.</p>
<p>VERSPREIDING VAN PUNTE</p>	<p>25–30</p>	<p>19–23</p>	<p>14–17</p>	<p>9–12</p>	<p>0–7</p>

ASSESSERINGSRUBRIEK: KORT TRANSAKSIONELE TEKS – AFRIKAANS EAT

[20]

KRITERIA	UITSONDERLIK	KNAP	GEMIDDELD	ELEMENTÊR	ONVOLDOENDE
<p>INHOUD, BEPLANNING EN FORMAAT</p> <ul style="list-style-type: none"> • Respons op onderwerp. • Idees in teks. • Organisering van idees vir die beplanning, doel en gehoor. • Kenmerke/konvensies (reëls) en konteks van die teks. <p>(12)</p>	<p>10–12</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. RESPONS: Uitsonderlik. Bo verwagting. Grondige kennis van kenmerke van die soort teks. Skryfstuk behou fokus. 2. IDEES: Intelligent, volwasse en behoorlik uitgebrei met detail wat die onderwerp ondersteun. 3. ORGANISASIE: Samehang in inhoud en idees. 4. FORMAAT: Gepas en akkuraat. 	<p>8–9</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. RESPONS: Baie goed en demonstreer goeie kennis van kenmerke van die soort teks. Behou fokus. Daar is geen afwyking nie. 2. IDEES: Baie goed uitgebrei met detail wat die onderwerp ondersteun. 3. ORGANISASIE: Samehang in inhoud en idees. 4. FORMAAT: Gepas met onbeduidende foute. 	<p>6–7</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. RESPONS: Voldoende. Toon kennis van kenmerke van die soort teks. Nie heeltemal gefokus nie. Enkele afwykings. 2. IDEES: Sommige detail ondersteun die onderwerp. 3. ORGANISASIE: Redelike samehang in inhoud en idees. 4. FORMAAT: Oorwegend gepas, maar met enkele foute. 	<p>4–5</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. RESPONS: Basies. Toon geringe kennis van kenmerke van die soort teks. 'n Aanduiding van fokus, maar met afwykings. 2. IDEES: Min detail ondersteun die onderwerp. 3. ORGANISASIE: Inhoud en idees nie altyd samehangend nie. 4. FORMAAT: Nodige reëls van formaat vaagweg toegepas. Kritiese foute begaan. 	<p>0–3</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. RESPONS: Toon geen kennis van kenmerke van die soort teks nie. Betekenis is onduidelik met groot afwyking. 2. IDEES: Baie min detail ondersteun die onderwerp. 3. ORGANISASIE: Geen samehang in idees en inhoud nie. 4. FORMAAT: Nodige reëls van formaat nie toegepas nie.
<p>TAAL, STYL EN REDIGERING</p> <p>Toon, register, styl en woordkeuse: Hoe gepas vir doel/effek en konteks?</p> <p>Grammatika: Taalgebruik en -konvensies (taalreëls), bv. spelling en punktuasie en woordeskat.</p> <p>(8)</p>	<p>7–8</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. TOON, REGISTER, STYL EN WOORDKEUSE: Hoogs gepas vir doel, gehoor en konteks. 2. GRAMMATIKA: Akkuraat en goed gekonstrueer. Puik woordeskat. <p>Feitlik foutvry.</p>	<p>5–6</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. TOON, REGISTER, STYL EN WOORDKEUSE: Baie gepas vir doel, gehoor en konteks. 2. GRAMMATIKA: Oor die algemeen korrek en goed gekonstrueer. Baie goeie woordeskat. <p>Oorwegend foutvry.</p>	<p>4–5</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. TOON, REGISTER, STYL EN WOORDKEUSE: Gepas vir doel, gehoor en konteks. 2. GRAMMATIKA: Enkele grammatikafoute. Woordeskat is voldoende. <p>Foute belemmer nie betekenis nie.</p>	<p>3</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. TOON, REGISTER, STYL EN WOORDKEUSE: Minder gepas vir doel, gehoor en konteks. 2. GRAMMATIKA: Onakkuraat met etlike foute. Woordeskat is basies. <p>Foute belemmer betekenis.</p>	<p>0–2</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. TOON, REGISTER, STYL EN WOORDKEUSE: Stem nie ooreen met doel, gehoor en konteks nie. 2. GRAMMATIKA: Besaai met foute en verwarrend. Woordeskat nie geskik vir doel nie. <p>Foute belemmer betekenis ernstig.</p>
<p>VERSPREIDING VAN PUNTE</p>	<p>17–20</p>	<p>13–15</p>	<p>10–12</p>	<p>7–8</p>	<p>0–5</p>

40 punte

Totaal: 100 punte